

Aan Gedeputeerde G.H. ten Bolscher

Aan fractievoorzitters en statenleden van Provincie Overijssel

Dronten, 21 september 2021

Betreft: Gebrekkige onderbouwing t.a.v. besluitvorming Wierdense Veld

Geachte Gedeputeerde Ten Bolscher,

Geachte fractievoorzitters en Statenleden,

Stichting Stikstofclaim (hierna Stikstofclaim) is een organisatie, die voor aangesloten agrariërs procedures voert tegen onjuiste besluitvorming aangaande het stikstofbeleid. Stikstofclaim wordt juridisch ondersteund door twee advocatenkantoren (namen op onze website). Stichting Agrifacts (hierna STAF) controleert publicaties in de land- en tuinbouw op feitelijke onjuistheden. Zij checkt daartoe de onderbouwing van overheidsbeleid.

Op de agenda van de vergadering van Provinciale Staten van 22 september 2021 staat als 10^e agendapunt het Statenvoorstel Voornemen tot aanwijzing en dekking extra uitwerkingsgebied Natura 2000. Het voorstel is om te besluiten tot een voornemen om zoekgebieden voor extra uitwerkingsgebied in de Omgevingsverordening aan te wijzen rond N2000-gebieden Wierdense Veld en Engbertsdijksvenen.

Stikstofclaim is door aangesloten agrariërs op de hoogte gesteld van bovengenoemd voornemen tot uitbreiding van het uitwerkingsgebied ten aanzien van het Wierdense Veld. Aangeslotenen kunnen zich hier niet in vinden, omdat dit inhoudt dat er bij hen in gebruik

zijnde landbouwgronden zullen verdwijnen. Na onderzoek heeft STAF tezamen met twee ervaren oud-terreinbeheerders/landschapsecologen geconcludeerd dat er een even doelmatig en kosteneffectief alternatief is. Vorenbedoeld alternatief is echter onvoldoende onderzocht. Als bijlage 1 voegt Stikstofclaim de betreffende artikelen 'Slag om Wierdense Veld (1) en (2)' toe. Op basis van deze informatie wil Stikstofclaim u enkele zaken in overweging geven.

Onderzoekers mochten werk niet afmaken

Stikstofclaim is geschrokken van de wijze waarop Provincie Overijssel de stekker uit het hydrologische onderzoek (uitwerking hydrologische maatregelen Wierdense Veld) heeft getrokken. De betrokken onderzoekers kregen niet meer de mogelijkheid hun rapport naar behoren af te ronden, maar moesten halsoverkop hun werk tot dan toe inleveren. Dit wordt door meer personen bevestigd. Het bevreemdt ons ten zeerste dat Provincie Overijssel nu stelt dat het onderzoek wél is afgerond, wetende dat de onderzoekers niet in het openbaar erover durven te klagen. Zij vrezen dan uitgesloten te worden van verder onderzoek. Wij willen u wijzen op het onderzoek van STAF, zoals naar deze niet correcte gang van zaken. Zie bijlage 1, Slag om het Wierdense Veld (2).

STAF heeft van de onderzoekers vernomen dat zij inschatten dat het extra uitwerkingsgebied veel groter is (wel 100 hectare meer), dan tot op heden naar de boeren die hierdoor worden benadeeld, wordt gecommuniceerd.

Stikstofclaim constateert dat Provincie Overijssel geen volledige openheid geeft in de consequenties van het gekozen maatregelenpakket voor de boeren. Terwijl dit wel mogelijk was geweest, als de onderzoekers hun werk hadden mogen afmaken.

Goedkopere optie met minder impact niet serieus onderzocht

Overheden dienen bij het kiezen van maatregelen, rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden (Artikel 2, lid 3 van de Habitatrictlijn).

Provincie Overijssel heeft in het onderzoek een aantal varianten laten doorrekenen, maar niet de variant van plaatsing van een ondoorlatend scherm in de bodem. Deze optie werd al eerder toegepast in Wierdense Veld en wordt effectief bevonden.¹ Het plaatsen van een scherm is veel goedkoper, heeft minder impact op de aangrenzende agrarische omgeving en kan net zo effectief zijn. Deze optie is niet serieus onderzocht, maar wordt als minder wenselijk terzijde geschoven. De argumenten ontberen een deugdelijke onderbouwing. Zie citaten hieronder.

Uit covernotitie bestuurlijk overleg²: “ Technische maatregelen zoals deze in het verleden wel zijn uitgevoerd (aanleg foliedam) worden niet voorgesteld en maken

---

¹ Provincie Overijssel, Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de PAS, oktober 2017 (pag 46).
https://www.natura2000.nl/sites/default/files/PAS/Gebiedsanalyses_vigerend/043_Wierdense-Veld_gebiedsanalyse_31-10-17_OV.pdf

² Covernotitie Bestuurlijk Overleg N2000 Wierdense Veld Bestuurlijk overleg 28 augustus 2019

derhalve vooralsnog geen onderdeel uit van de uitwerking. Wel is in reactie op een aantal suggesties vanuit het gebied een eerste verkenning uitgevoerd. Conclusie is dat aan het treffen van technische maatregelen de nodige haken en ogen zitten en dat de kansrijkheid van dergelijke maatregelen, zoals aanvullende folieschermen en nieuwe buffergebieden, niet al te hoog moet worden ingeschat.”

Uit ‘onderbouwing’ Artesia-rapport³: “Wenselijkheid. Met een technische oplossing gaat het natuurlijke karakter en beleving van het gebied voor een deel verloren. Het systeem is per definitie niet duurzaam, maar vergt energie en continu beheer en onderhoud. In de aanpak tot dusver is gekozen om de natuurlijke hydrologische en ecologische verbindingen met de omgeving een beetje te herstellen en te verbeteren, te zorgen voor gradiënten en geleidelijke overgangen. De insteek is daarbij dat gekozen wordt voor ‘no regret’ maatregelen, die geen wegen voor de toekomst verhinderen. De hydrologische verbinding zou met name door de aanleg van kunstmatige schermen worden gedwarsboemd. De ecologische veerkracht wordt aangetast door scherpe overgangen en ruimtelijke inperkingen en is dus gebaat bij geleidelijk overgangen tussen het natuurgebied en de randzones met een multifunctioneel gebruik (natuur, recreatie en productie). Deze prioritering in dit gebied is gemaakt, in het licht van de staat van de natuur in Nederland en de ontwikkelingen in biodiversiteit in het algemeen.”

NB. Er ligt geen onderzoeksrapport met deugdelijke onderbouwing aan ten grondslag, evenmin een kostendoorrekening. Dit hebben Artesia, Provincie Overijssel en LTO Noord aan STAF bevestigd (zie bijlage). De keuze voor een scherm wordt ‘niet wenselijk’ bevonden. Echter de aangevoerde redenen van onwenselijkheid vinden geen grond in de Habitatrictlijn.

Niet gekeken naar doelen Habitatrictlijn

Het centrale doel is hoogveenherstel. Het onderzoek dat Provincie Overijssel heeft laten uitvoeren, maakt niet duidelijk hoe de provincie hoogveenvorming (kwalitatief en kwantitatief) denkt te realiseren. De rapporten gaan uit van de aanname dat bij het verhogen van de grondwaterstand, veenvorming vanzelf plaatsvindt. De ervaring in veel veengebieden, ook in Wierdense Veld, leert dat dit verre van de realiteit is.

Tot slot willen wij u wijzen op de definitie die de Europese Commissie hanteert voor aanwijzing van herstellend hoogveen, met nadruk op het vetgedrukte deel ⁴:

*These are raised bogs where there has been disruption (usually anthropogenic) to the natural hydrology of the peat body, leading to surface desiccation and/or species change or loss. Vegetation on these sites usually contains species typical of active raised bog as the main component, but the relative abundance of individual species is different. Sites judged to be still capable of natural regeneration will include those areas where the hydrology can be repaired and where, with appropriate rehabilitation management, **there is a reasonable expectation of reestablishing***

---

³ Artesia, Technische uitwerking bufferzone Reactie op voorstel gemeente Hellendoorn, maart 2019

⁴ INTERPRETATION MANUAL OF EUROPEAN UNION HABITATS

vegetation with peat-forming capability within 30 years. Sites unlikely to qualify as SACs are those that consist largely of bare peat, that are dominated by agricultural grasses or other crops, or where components of bog vegetation have been eradicated by closed canopy woodlands.

Stikstofclaim verzoekt Statenleden en Provincie Overijssel om:

1. De onderzoekers hun werk te laten afmaken, en de werkelijke omvang van het extra uitwerkingsgebied (bufferzone) en daarbij behorende kosten in kaart te laten brengen. Afgaande op wat onderzoekers STAF hebben verteld, zou het gaan om minimaal 100 hectare bovenop het areaal dan nu wordt voorgesteld. Voorgenomen besluitvorming dient op basis van complete en correcte informatie te geschieden.
2. Uitvoering te geven aan artikel 2 lid 3 van de Habitatrichtlijn en derhalve het alternatief van de plaatsing van een scherm serieus te onderzoeken, qua effectiviteit en kosten. En hierbij de doelen van de Habitatrichtlijn in ogenschouw te nemen (en geen eigen niet onderbouwde doelen te hanteren, zoals: 'niet wenselijk').
3. Onderzoek te laten doen naar de realisatie van het hoogveen in Wierdense Veld, zowel kwalitatief, kwantitatief, als in de tijd. En daarbij de definitie van de Europese Commissie voor herstellend hoogveen (redelijke verwachting veenvormend vermogen binnen 30 jaar) in ogenschouw te nemen.
Het omhoog zetten van de grondwaterstand tot 5 centimeter, betekent niet dat overall plotseling hoogveen gaat opploppen. Verre van dat, zie de ervaringen in veel veengebieden!

Stikstofclaim zal de ontwikkelingen omtrent Wierdense Veld nauwlettend volgen.

Met vriendelijke groet,

John Spithoven, voorzitter Stikstofclaim

Bijlage 1. Slag om het Wierdense Veld (1) en (2) (STAF, september 2021).